

Sygn. akt XV C 668/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 kwietnia 2016 roku

Sąd Okręgowy w Gdańsku XV Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSO Dorota Kołodziej

Protokolant: sekretarz sądowy Izabela Węsjora

Po rozpoznaniu w dniu 5 kwietnia 2016 roku w Gdańsku

na rozprawie

sprawy z powództwa małoletniego J. W.

przeciwko M. T.

o zapłatę

I. Zasądza od pozwanej M. T. na rzecz powoda J. W. kwotę 246 716,42 zł (dwieście czterdzieści sześć złotych siedemset szesnaście złotych czterdzieści dwa grosze) wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 25 maja 2009 r. do dnia 31 grudnia 2015 r. oraz odsetkami za opóźnienie liczonymi od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty.

II. Zasądza od pozwanej na rzecz powoda kwotę 16340,55 zł (szesnaście tysięcy trzysta czterdzieści złotych pięćdziesiąt pięć groszy) tytułem zwrotu kosztów procesu w tym kwoty 3721,90 złotych tytułem kosztów zastępstwa procesowego w sprawie,

III. Zasądza od powoda na rzecz pozwanej kwotę 3247,65 zł (trzy tysiące dwieście czterdzieści siedem złotych sześćdziesiąt pięć groszy) tytułem kosztów zastępstwa procesowego w sprawie

IV. Nakazuje ściągnąć od pozwanej na rzecz Skarbu Państwa - Sąd Okręgowy w Gdańsku kwotę 3836,44 zł (trzy tysiące osiemset trzydzieści sześć złotych czterdzieści cztery grosze) tytułem nieuiszczonych kosztów sądowych.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 1 marca 2012 r. powód, małoletni J. W., reprezentowany przez przedstawicieli ustawowych – matkę A. W. (1) oraz ojca M. W. domagał się nakazania pozwanej M. T.:

1. wydania bezprawnie przywłaszczonych przez nią składników spadku po A. W. (2) zmarłym w dniu 20 kwietnia 2009 r. o godzinie 7.00 w postaci:

a) środków pieniężnych wypłaconych z banków:

- (...) złote konto w kwocie 246.716,42 zł;
- (...) rachunek oszczędnościowy w EUR w kwocie 1.400 EUR;
- (...) w kwocie 8.260 EUR

b) ruchomości:

- komputer stacjonarny z monitorem LCD;
- laptop a w nim ważne dane, np. Autobiografia A. W. (2), którą pisał kilku lat pływając na statkach jako kapitan;
- cyfrowy aparat fotograficzny Sony;
- złoty zegarek Gucci;
- złoty sygnet z monogramem AW;
- złoty sygnet z godłem Stowarzyszenia (...);
- wszelkie inne mienie należące do A. W. (2).

2. pokrycia odsetek od kredytu mieszkaniowego, naliczanych od dnia śmierci A. W. (2), zaciągniętego przez spadkodawcę A. W. (2), nie spłaconego z powodu braku środków na koncie spadkodawcy bezprawnie wypłaconych po jego śmierci przez pozwaną;

3. zwrotu należnych odsetek od przywłaszczonych sum:

(...) złote konto w kwocie 246.716,42 zł;

- (...) rachunek oszczędnościowy w EUR w kwocie 1.400 EUR;
- (...) w kwocie 8.260 EUR

4. zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu oraz związanych z nim wydatków w postaci kosztów podróży do Sądu w Wejherowie oraz kosztów poniesionych na obsługę prawną w ww. sprawie.

Łączna wartości przedmiotu sporu została określona przez powoda na kwotę 448 846,83 zł. (k. 132)

W uzasadnieniu powód wskazał, iż pozwana posługując się pełnomocnictwem bankowym wystawionym przez A. W. (2) wypłaciła po jego śmierci duże sumy pieniędzy z jego kont bankowych. Wypłata została dokonana bezprawnie na szkodę mał. powoda który jest jedynym spadkobiercą po zmarłym A. W. (2) na podstawie postanowienia Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 5 listopada 2009 r.

Pozwana wykorzystując niewiedzę pracowników banków pobrała po śmierci spadkodawcy z banku:

- (...) w kilka godzin po jego śmierci kwoty: 236.531,44 zł (53.600 EUR) przelewem na konto własne nr operacji 248; 65 zł tytułem prowizji od przelewu nr operacji 249; 10.000 zł wypłata nr operacji 247; 59,99 zł tytułem opłaty za (...) nr operacji 253; 59,99 zł tytułem opłaty za (...) nr operacji 261 – łącznie 246.716,42 zł;
- (...) z rachunku oszczędnościowego prowadzonego w EUR kwotę 1.400 EUR nr operacji 44;
- (...) kwoty 44 EUR z rachunku bieżącego nr (...) 00 oraz 8.216 EUR z rachunku oszczędnościowego nr 471/540+ (...) – łącznie 8.260 EUR. Z korespondencji z bankiem wynika, iż konto zostało zamknięte a pieniądze wypłacone przez pozwaną. C. powyższe kwoty podał do Urzędu Skarbowego obciążając spadkobiercę.

Przedstawiciele ustawowi małoletniego powoda w dniu 12 maja 2009 wysłali do pozwanej pismo wzywające do zwrotu części przywłaszczonego mienia, którego pozwana dotychczas nie zwróciła.

W dniu 26 września 2011 r. Komornik Skarbowy Urzędu Skarbowego w W. dokonał spisu inwentarza spadku po A. W. (2), w którym to spisie zaliczył pieniądze nieprawnie zagarnięte przez pozwaną na poczet spadku po

zmarłym. W związku z powyższym mał. powód musi rozliczyć się z tych pieniędzy z polskim i niemieckim Urzędem Skarbowym. Wyliczona również została kwota, jaką powód ewentualnie będzie musiał odpowiadać w przyszłości za dług spadkodawcy, bowiem spadek po zmarłym A. W. (2) obciążony jest kredytem mieszkaniowym pozostałym po zakupie i sprzedaży domu spadkodawcy w kwocie: 11.612,83 EUR tytułem kapitału, 4.325,15 EUR tytułem odsetek zwykłych oraz 4.041,37 EUR tytułem odsetek karnych.

Spadkodawca był zatrudniony w Niemczech przez niemiecką firmę (...) i w związku z tym był ubezpieczony w Niemczech. Strona powodowa nie pobierała żadnych pieniędzy tytułem ubezpieczenia z tej firmy. Spadkodawca był również ubezpieczony w Polsce w Towarzystwie (...), w którym jedną z uposażonych, w przeciwieństwie do mał. powoda, była pozwana. Pieniądze te z nawiązką pokrywały ewentualne koszty po śmierci spadkodawcy poniesione przez pozwaną.

Pismem z dnia 12 listopada 2012 r. (k. 132) w odpowiedzi na wezwanie Sądu strona powodowa uzupełniła braki formalne pozwu precyzując wartość dochodzonego roszczenia na kwotę łącznie 448.846,83 zł na którą składają się:

- 246.716, 42 zł tytułem kwoty wypłaconej z banku (...) złote konto;
- 112.431 zł tytułem odsetek od powyższej kwoty;
- 6.104 zł tytułem kwoty wypłaconej z banku (...) z rachunku walutowego;
- 2.782 zł tytułem odsetek od powyższej kwoty;
- 34.715,50 zł tytułem kwoty wypłaconej z banku (...) w S.;
- 9.162 zł tytułem odsetek od powyższej kwoty;
- 36.935,91 zł tytułem odsetek w banku (...) (F.) na dzień 23 października 2012 r.;
- 10.000 zł tytułem wartości ruchomości.

W odpowiedzi na pozew z dnia 2 stycznia 2013 r. pozwana wniosła o:

- odrzucenie pozwu; ewentualnie o
- oddalenie powództwa;
- zasądzenie od powoda na jej rzecz kosztów procesu według norm przepisanych.

W uzasadnieniu pozwana podniosła, iż powództwo jest niezasadne, gdyż pozwana posiada stałe miejsce zamieszkania na terenie Niemiec i w przedmiotowej sprawie brak jest właściwości Sądu polskiego i prawa polskiego, właściwym zaś byłby Sąd niemiecki i prawo niemieckie.

W pierwszej kolejności w zakresie wniosku o odrzucenie powództwa pozwana wskazała, iż ze zmarłym w dniu 20 kwietnia 2009 r. A. W. (2) pozostawała w konkubinacie, trwającym około 4 lat. Stałym miejscem zamieszkania konkubentów były i są nadal dla pozwanej – Niemcy. Również w postanowieniu o stwierdzeniu nabycia spadku po zmarłym spadkodawcy stanowiącym załącznik do pozwu jako ostatnie stałe miejsce zamieszkania spadkodawcy wskazany został S. w Niemczech. Z tego względu ewentualne jakiegokolwiek roszczenia powoda mogłyby być kierowane przed Sąd położony w Niemczech i w oparciu o prawo niemieckie.

W dalszej kolejności w odniesieniu do wniosku o oddalenie powództwa pozwana podniosła, iż podczas trwania konkubinatu wraz ze spadkodawcą wspólnie zamieszkiwała, prowadziła gospodarstwo domowe i przyczyniała się do powstawania majątku. Gromadzone na rachunkach bankowych środki stanowiły więc wspólny dorobek z okresu trwania wspólności.

W okresie choroby aż do śmierci spadkodawcy pozwana zajmowała i opiekowała się nim jak najbliższą osobą. Pozwana i spadkodawca mieli zamiar się pobrać, lecz spadkodawca wcześniej zmarł. Pozwana pokryła koszty pogrzebu i opłaciła nagrobek. Była jedyną bliską spadkodawcy osobą, bowiem nie utrzymywał on kontaktów ze swoimi synami z pierwszego małżeństwa.

Pozwana jako pełnomocnik dokonała wypłaty środków znajdujących się na rachunkach bankowych gdyż była do tego upoważniona a w chwili wypłat przekonana, że spadkodawca żyje. Ponadto miała na względzie, że są to środki pochodzące z okresu prowadzenia wspólnego gospodarstwa i ma do nich takie samo prawo jak spadkodawca.

Spadkodawca nabył w Polsce nieruchomość położoną w miejscowości K. ul. (...), KW (...) prowadzona przez Sąd Rejonowy w Wejherowie. Pozwana wraz ze spadkodawcą zamierzali do niej przyjeżdżać i spędzać na niej trochę czasu, w tym celu urządzili dom, nabywali niezbędne wyposażenie i przystosowali go do wspólnego zamieszkania. Na dom i wyposażenie pozwana ponosiła nakłady. Po śmierci spadkodawcy pozwana nie została na nieruchomość wpuszczona przez jego rodzinę, która weszła tam bez jej wiedzy i zgody.

Pozwana następnie zgłosiła zarzut potrącenia wierzytelności pozwanej od powoda do wysokości kwoty dochodzonej przez powoda pozwem z powyżej podanych tytułów.

Pozwana zaprzeczyła, jakoby była w posiadaniu wymienionych w pozwie środków pieniężnych oraz ruchomości.

W piśmie procesowym z dnia 29 stycznia 2013 r. (k. 162-165) powód J. W. podniósł, iż brak jest przesłanek do odrzucenia pozwu wskazując, iż powództwo dotyczy wydania rzeczy i jest typowym powództwem windykacyjnym. W związku z powyższym w ocenie powoda właściwość sądu należy ustalić na podstawie art. 328 k.p.c. zgodnie z którym jeżeli pozwany nie ma miejsca zamieszkania w Polsce, a jego miejsce zamieszkania znajduje się za granicą to sądem właściwym będzie Sąd ostatniego miejsca zamieszkania pozwanego.

Postanowieniem z dnia 13 lutego 2013 r. (k. 171-175) Sąd Okręgowy w Gdańsku pozew odrzucił w uzasadnieniu wskazując, iż jurysdykcja krajowa w procesie zachodzi, co do zasady, jeżeli pozwany ma miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu albo siedzibę w Rzeczypospolitej Polskiej, lub jeżeli w procesie rozpoznawane są sprawy określone przez art. 1103(1) - 1103(7) k.p.c., w rozpoznawanej zaś sprawie przedmiotem żądania pozwu była sprawa cywilna w rozumieniu przepisów kodeksu postępowania cywilnego - powód żądał wydania rzeczy objętych spadkiem po zmarłym A. W. (2) a także zapłaty określonych w pozwie kwot pieniężnych - natomiast nie została spełniona druga z przesłanek dopuszczających możliwość rozpoznania sprawy w procesie - brak było bowiem jurysdykcji sądów krajowych, gdyż: pozwana nie miała miejsca zamieszkania ani miejsca zwykłego pobytu na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej; zobowiązania objęte pozwem nie wynikały z czynności prawnej, która miała być wykonana lub była wykonana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W ocenie Sądu, nie znalazł też zastosowania łącznik mówiący o tym, że zobowiązanie nie wynikające z czynności prawnej powstało w Rzeczypospolitej Polskiej. Ponadto z okoliczności sprawy wynikało, iż przedmiot sporu nie znajdował się na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej ponieważ, jak wskazał powód, rzeczy należące do spadkodawcy prawdopodobnie znajdowały się u pozwanej, która stale zamieszkiwała na terytorium Republiki Federalnej Niemiec. Sąd wskazał również, iż sprawy rozpoznawane w procesie dotyczące spadku takie jak wydanie spadku bądź przedmiotów do niego należących mogą być rozpoznawane przez sąd polski tylko wtedy, gdy spadkodawca w chwili śmierci miał miejsce zamieszkania lub miejsce zwykłego pobytu w Rzeczypospolitej Polskiej, zaś z załączonych do pozwu dokumentów wynika, iż ostatnim miejscem zamieszkania spadkodawcy A. W. (2) była miejscowość S. położona na terenie Republiki Federalnej Niemiec. Sąd wskazał również, iż w przedmiotowej sprawie nie ziszczyły się przesłanki wymienione w art. 1104 § 2 k. p. c. ani (...) § 5 k. p. c.

Na tej podstawie Sąd pozew odrzucił o czym orzekł w oparciu o treść art. 1099 k. p. c.

Powyższe postanowienie powód zaskarżył (k.182-188) w terminie ustawowym zarzucając mu naruszenie przepisów art. 1103(7) pkt 2 i 6 k.p.c. wnosząc o jego uchylenie w całości.

Postanowieniem z dnia 17 kwietnia 2014 r. Sąd Apelacyjny w Gdańsku w sprawie I Acz 985/13 w pkt 1 postanowił zaskarżone postanowienie zmienić w ten sposób, że oddalił wniosek pozwanej o odrzucenie pozwu w zakresie żądania zapłaty kwoty 246.716,42 zł wraz z odsetkami należnymi od tej kwoty i odrzucił pozew w pozostałym zakresie. W pkt 2 Sąd Apelacyjny oddalił zażalenie powoda w pozostałym zakresie.

W uzasadnieniu Sąd Apelacyjny wskazał, iż z uwagi na przedmiot sporu (powództwo o wydanie ruchomości wchodzących w skład spadku oraz zwrot kwot pieniężnych bezpodstawnie pobranych przez pozwaną z rachunku bankowego spadkodawcy z pokrzywdzeniem mał powoda jako spadkobiercy) koniecznym było odwołanie się do treści art. 1103(7) k.p.c., na podstawie którego w sprawie występują dwa niezależne łączniki wskazujące na właściwą jurysdykcję w sprawie: miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu zmarłego (art. 1103(7) pkt 6 k.p.c.) oraz miejsca powstania zobowiązania nie wynikającego z czynności prawnej (art. 1103(7) pkt 2 k.p.c.).

Łącznik miejsca zamieszkania lub zwykłego pobytu zmarłego w ocenie Sądu Apelacyjnego ma decydujące znaczenie dla roszczenia o wydanie ruchomości wchodzących w skład spadku – w tym zakresie Sąd Apelacyjny przychylił się do stanowiska Sądu I instancji, iż z uwagi na ostatnie miejsce zamieszkania spadkodawcy na terenie Republiki Federalnej Niemiec brak jest jurysdykcji sądów polskich.

Natomiast w ocenie Sądu Apelacyjnego sprawa z powództwa spadkobiercy przeciwko współspadkobiercy o zwrot odpowiedniej części kwoty, którą spadkodawca złożył na rachunek bankowy a która po jego śmierci pozwany podjął i zatrzymał w całości nie jest sprawą spadkową, lecz opartą na bezpodstawnym wzbogaceniu. W ocenie Sądu Apelacyjnego powód udowodnił, iż pozwana na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej dokonała przelewu środków z rachunku bankowego zmarłego na jej rachunek bankowy, zgodnie więc z art. 1103(7) pkt 2 k.p.c. według łącznika miejsca powstania zobowiązania nie wynikającego z czynności prawnej co do roszczenia o zapłatę kwoty 246.716,42 zł i odsetek od tej kwoty sąd polski ma jurysdykcję, a w konsekwencji odrzucenie pozwu w zakresie żądania zapłaty ww kwoty wraz z odsetkami było nieprawidłowe.

Pismem procesowym z dnia 4 kwietnia 2016 r. strona powodowa sprecyzowała żądanie pozwu wskazując, iż wnosi o zasądzenie od pozwanej M. T. na rzecz powoda J. W.:

- kwoty 246.716,42 zł wraz z odsetkami:
- ustawowymi od dnia 25 maja 2009 r. do dnia 31 grudnia 2015 r., oraz:
- ustawowymi za opóźnienie od dnia 1 stycznia 2016 r. do dnia zapłaty
- kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych w wysokości dwukrotnej stawki minimalnej wraz z uwzględnieniem uzasadnionych wydatków pełnomocnika związanych z dojazdem do siedziby Sądu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Powód J. W. jest wnukiem spadkodawcy A. W. (2).

okoliczność bezsporna

W dniu 25 listopada 2005 r. spadkodawca A. W. (2) sporządził testament w formie aktu notarialnego przed notariuszem w G. E. W., Rep. A Nr 7531/2005, w którym do całości spadku powołał swojego wnuka J. W..

okoliczność bezsporna, nadto: postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie z dn. 05.11.2009r., sygn. akt I Ns 855/09, k.27

Około roku 2005 spadkodawca A. W. (2), formalnie pozostając w związku małżeńskim, wszedł w nieformalny związek z pozwaną M. T., która w tym okresie na stałe zamieszkiwała w wynajmowanym przez siebie mieszkaniu w Republice

Federalnej Niemiec przy ul. (...) w S.. Spadkodawca A. W. (2) zamieszkiwał wówczas w swoim rodzinnym domu w R. przy ul. (...).

Pozwana M. T. zatrudniona była na stanowisku pielęgniarki z wynagrodzeniem miesięcznym w wysokości około 2000- 2.100 EUR netto miesięcznie, ponadto otrzymywała alimenty na dziecko w wysokości 380 EUR i kwotę 154 EUR, nie posiadała w Niemczech żadnego majątku. Pozwana zamieszkiwała w wynajętym mieszkaniu w S., ponosiła koszty wynajmu w wysokości 600 EUR oprócz tego ponosiła koszty mediów. Pozwana spłacała kredyt w wysokości 8000 EURr zaciągnięty na studia syna. Spadkodawca A. W. (2) na stanowisku kapitana w niemieckiej firmie (...) z uposażeniem w wysokości około 4.000 do 5.000 EUR netto miesięcznie.

dowód: protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); zeznania świadka E. H., k. 529-530 (czas 00:04:27 do 00:17:58); zeznania świadka D. T., k. 683-684 (czas 00:03:35 do 00:29:25); wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); zeznania pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34),

W roku 2007 spadkodawca rozwiódł się.

okoliczność bezsporna, nadto protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W roku 2008 spadkodawca A. W. (2) zakupił nieruchomość gruntową położoną w miejscowości K., stanowiącą działkę nr (...) obszaru 670 m², zabudowaną domem mieszkalnym o pow. 137,8 m², dla której Sąd Rejonowy w Wejherowie prowadzi KW nr (...). Pozwana nie wniosła wkładu finansowego w zakup powyższej nieruchomości.

Dom w momencie zakupu nieruchomości był w tzw. stanie deweloperskim. W dacie zakupu posiadał okna i drzwi.

okoliczność bezsporna, nadto: umowa sprzedaży, k. 108-109v; protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; zeznania świadka B. W., k. 468 (czas 00:41:53 do 01:11:43); zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); zeznania świadka Z. S., k. 468v (czas 01:36:35 do 01:47:45); zeznania świadka L. G., k. 583-584; zeznania świadka M. K., k. 615-616; zeznania świadka P. K., k. 617; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W związku z zakupem nieruchomości gruntowej położonej w K. spadkodawca A. W. (2) w dniu 18.08.2008 r. zawarł z (...) Bank (...) S.A. umowę kredytu hipotecznego nr KH/ (...), w związku z którą przedmiotowa nieruchomość obciążona została na rzecz tego banku hipoteką umową zwykłą w kwocie 139.102,54 EUR oraz umowną kaucyjną w kwocie 69.551,27 EUR.

okoliczność bezsporna, nadto umowa sprzedaży, k. 108-109v; bankowy tytuł egzekucyjny, k. 287-288v; protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

Pozwana i spadkodawca dysponowali w okresie trwania ich związku oddzielnymi rachunkami bankowymi. Spadkodawca posiadał dwa rachunki bankowe w banku (...) – jeden oszczędnościowy w walucie EUR oraz jeden w walucie PLN. Nadto spadkodawca posiadał dwa rachunki bankowe – rachunek bieżący i konto oszczędnościowe w walucie EUR w banku (...).

okoliczność bezsporna, nadto: dokumenty C., k.9,13,15,17; dokumenty (...), k. 19-22, 25, 28-34; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k. 684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

Po zakupie nieruchomości w K. spadkodawca przeprowadził prace mające na celu wyremontowanie, urządzenie i wyposażenie znajdującego się na nieruchomości domu. Prace wykończeniowe wykonywał osobiście spadkodawca z pomocą swojego brata B. W., dokonując płatności kartą lub gotówką za zakupione materiały i usługi. W domu położono glazurę i panele, pomalowano ściany, wykonane schody Spadkodawca firmom zewnętrznym zlecił jedynie wykonanie kominka, pieca gazowego i położenie białej armatury (wanna, sedes i umywalka).

Dom w K. do zamieszkania wymagał jedynie umeblowania i posprzątania. Część mebli pochodziła ze „starego” domu w R., na piętrze zakupiono szafę i łóżko z Ikei. Pozwana wraz z A. W. (2) razem urządzali dom. Zakupy finansowane były z majątku A. W. (2). Pozwana dokonywała ze swoich środków drobnych zakupów takich jak zakup komody czy też zastawy stołowej, pościel, obrusy, firanki.

dowód: zeznania świadka B. W., k. 468 (czas 00:41:53 do 01:11:43); zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); zeznania świadka M. S., k. 468v-469 (czas 01:48:00 do 02:00:00), wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego powoda A. W. (1) i M. W. k. 371(czas 00:08:55- 00:21:25, zeznania świadka L. G. k. 583o 584, zeznania świadka M. K. k. 615 -616, zeznania świadka P. K. k. 617, zeznania świadka D. T. k. 683 (czas 00:01:18- 00:29:25)

W roku 2009 pozwana wraz ze spadkodawcą w celu zamieszkania w domu w K. rozpoczęli do niego przeprowadzkę z domu rodzinnego spadkodawcy w R. przy ul. (...). Następnie spadkodawca sprzedał dom rodzinny w R. przy ul. (...), dzieląc się z otrzymaną z tytułu jego sprzedaży ceną z byłą żoną.

okoliczność bezsporna, nadto: protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W dniu 31 marca 2009 r. spadkodawca wymeldował się z pobytu stałego z domu przy ul. (...) w R., aby w dniu 1 kwietnia 2009 r. zameldować się w zakupionej nieruchomości w K..

okoliczność bezsporna, nadto: poświadczenie wymeldowania, k. 198; poświadczenie zameldowania, k. 199; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W związku ze sprzedażą w kwietniu 2009 r. domu rodzinnego w R. przy ul. (...) na rachunek osobisty spadkodawcy w banku (...) S.A. wpłynęła w dniu 15 kwietnia 2009 r. kwota 319.933,47 zł oraz 29.086,53 zł.

dowód: dokument, k- 197-197v; świadka B. W., k. 468 (czas 00:41:53 do 01:11:43); zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35)

W związku z chorobą spadkodawca A. W. (2) wyjechał na leczenie do Republiki Federalnej Niemiec.

dowód: postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie z dn. 05.11.2009r., sygn. akt I Ns 855/09, k.27; protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; zeznania świadka B. W., k. 468 (czas 00:41:53 do 01:11:43); zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W dniu 2 kwietnia 2009 r. spadkodawca udzielił pozwanej pełnomocnictwa do swojego osobistego rachunku „złote konto” prowadzonego w (...) S.A.

dowód: pełnomocnictwo, k.19-20

W dniu 20 kwietnia 2009 r. o godzinie 07.00 spadkodawca A. W. (2), który już w okresie około tygodnia przez zgonem pozostawał nieprzytomny i podłączony do sprzętu medycznego zapewniającego oddychanie, zmarł w Szpitalu Czerwonego Krzyża w S. w Republice Federalnej Niemiec.

okoliczność bezsporna, nadto protokół przesłuchania pozwanej z akt sygn. 3Ds 377/13 Prokuratury Rejonowej w Pruszkowie, k. 267-272; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34)

W chwili śmierci spadkodawcy A. W. (2) wygasło udzielone przez niego pozwanej pełnomocnictwo do rachunku oszczędnościowo – rozliczeniowego w banku (...) S.A.

okoliczność bezsporna, nadto: regulamin, k. 85

Koszty pogrzebu spadkodawcy zostały poniesione wspólnie przez jego rodzinę i pozwaną.

dowód: zeznania świadka D. W., k. 468 (czas 01:11:43 do 01:29:00); wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35)

W dniu 20 kwietnia 2009 r. o godzinie 09.11 bank (...) S.A. Oddział 1 w R. przyjął do realizacji przelew z rachunku spadkodawcy A. W. (2) „złote konto” na kwotę 53.000 EUR o równowartości 236.531,44 zł. Zleceniodawcą przelewu był pełnomocnik do rachunku pozwana M. T., zaś beneficjentem była również pozwana M. T.. Z tytułu ww przelewu bank naliczył prowizję w wysokości 65 zł.

okoliczność bezsporna: zlecenie, k. 21-23; potwierdzenie, k. 24; zaświadczenie, k. 25; zestawienie operacji, k. 29-31; wyjaśnienia przedstawiciela ustawowego mał. powoda M. W., k.684 (czas 00:30:04 do 00:37:35); wyjaśnienia pozwanej M. T., k. 467v (czas 00:05:29 do 00:39:38) oraz 684-684v (czas 00:37:35 do 00:42:34).

Pozwana nadal jest w posiadaniu wypłaconych przez siebie z wyżej wymienionych rachunków środków pieniężnych

Dowód . fotokopia protokołu przesłuchania podejrzanego k. 267 – 272

Pismem z dnia 12 maja 2009 r. strona powodowa wezwała pozwaną do zwrotu zagarniętego mienia po zmarłym A. W. (2). Pismem z dnia 25 maja 2009 r. pozwana udzieliła stronie powodowej informacji zwrotnej.

W dniu 20 kwietnia 2010 r. z powyższego rachunku bankowego spadkodawcy pozwana ponadto dokonała wypłaty na kwotę 10.000 zł. W dniach 21 kwietnia 2009 r. oraz 20 maja 2009 r. z powyższego rachunku spadkodawcy w (...) S.A. dokonała pozwana na rzecz (...) Polska w W. tytułem polecenia zapłaty przelewy w kwocie po 59,99 zł.

okoliczność bezsporna, nadto: pismo, k. 36; pismo, k. 37-38

Postanowieniem z dnia 5 listopada 2009 r. Sąd Rejonowy w Wejherowie w sprawie o sygn. akt I NS 855/09 stwierdził, iż spadek po zmarłym w dniu 20 kwietnia 2009 r. A. W. (2) ostatnio stale mieszkającym w S. w Republice Federalnej Niemiec na podstawie testamentu nabył w całości spadku z dobrodziejstwem inwentarza powód mał. J. W.. Postanowienie uprawomocniło się w dniu 27 listopada 2009 r.

okoliczność bezsporna, nadto: postanowienie Sądu Rejonowego w Wejherowie z dn. 05.11.2009r., sygn. akt I NS 855/09, k.27

Sąd zważył, co następuje

Powyższy stan faktyczny był w istocie przeważającej mierze bezsporny, w pozostałym zakresie Sąd ustalił go na podstawie materiału dowodowego zaoferowanego przez strony niniejszego postępowania szczegółowo opisanego przy rekonstrukcji stanu faktycznego sprawy. Sąd ocenił wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału (art. 233 § 1 k.p.c.).

Dokumenty urzędowe, sporządzone w przepisanej formie przez powołane do tego organy władzy publicznej i inne organy państwowe w zakresie ich działania, stanowią dowód tego, co zostało w nich urzędowo zaświadczone (art. 244 § 1 k.p.c.). Dołączone do akt dokumenty urzędowe nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności ani prawdziwości. W oparciu o dokumenty urzędowe w postaci: postanowienia Sądu Rejonowego w Wejherowie z dnia 5 listopada 2009 r. sygn. akt. I Ns 855/09 (k. 27), umowy sprzedaży (k. 108-109v), bankowego tytułu egzekucyjnego (k. 287-288v), oraz protokołu przesłuchania pozwanej w Prokuraturze Rejonowej w Pruszkowie sygn. akt 3Ds 377/13 (k.267-272) Sąd ustalił w szczególności okoliczności związane z miejscem stałego zamieszkania pozwanej i spadkobiercy, kwestię wysokości ich zarobków, oraz okoliczności związane z zakupem przez spadkodawcę nieruchomości w K. i sprzedaży domu w R., jak również okoliczność powołania do całości spadku po A. W. (2) jego wnuka mał. powoda J. W.. Dowód w postaci protokołu przesłuchania pozwanej w Prokuraturze Rejonowej w Pruszkowie sygn. akt 3Ds 377/13 miał znaczenie przy rekonstrukcji stanu faktycznego sprawy, z tym jednakże zastrzeżeniem, iż poddany został w tej mierze istotnej weryfikacji przez pozostałe środki dowodowe, w tym przede wszystkim dokumenty prywatne oraz zeznania świadków.

Dokumenty prywatne stanowią dowód tego, że osoba, która je podpisała, złożyła oświadczenie zawarte w dokumencie (art. 245 k.p.c.). Powód przedłożył do akt sprawy dokumenty wskazujące na okoliczność posiadania przez spadkodawcę oddzielnych rachunków bankowych w bankach w Polsce oraz w Republice Federalnej Niemiec, jak również okoliczność udzielenia przez spadkodawcę pozwanej pełnomocnictwa do rachunku w banku (...) S.A. oraz wypłaty przez pozwaną z rachunku spadkodawcy bezpośrednio po jego śmierci dochodzonych przez stronę powodową środków, czemu pozwana w istocie w toku procesu – co do zasady – nie zaprzeczała.

Dokumenty te są istotne o tyle, iż w związku z pozostałym materiałem dowodowym zaoferowanym przez strony, w tym przede wszystkim osobowymi środkami dowodowymi pozwoliły Sądowi na ustalenie stanu faktycznego w sprawie oraz dokonanie jej rozstrzygnięcia.

Zaoferowane przez pozwaną dokumenty prywatne na okoliczność wykazania ponoszonych przez nią na nieruchomość w K. nakładów w ocenie Sądu nie były przekonujące, albowiem nie wynikało z nich w istocie kto dokumentowane nimi wydatki wykonywał, ani kto je finansował.

Sąd dopuścił i przeprowadził podczas rozprawy dowód z zeznań świadków: B. W. (k. 468-; czas 00:41:53 do 01:11:43), D. W. (k. 468; czas 01:11:43 do 01:29:00), W. N. (k. 468v; czas 01:30:10 do 01:36:13), Z. S. (k. 468v; czas 01:36:35 do 01:47:45), M. S. (k. 468v-469; czas 01:48:00 do 02:00:00), E. H. (k. 529-530; czas 00:04:27 do 00:17:58); L. G. (k. 583-584), M. K. (k. 615-616), P. K. (k. 617) oraz D. T. (k. 683-684; czas 00:03:35 do 00:29:25).

Zeznania powyższych świadków Sąd co do zasady uznał za wiarygodne, jednakże w różnym zakresie przyznał im moc dowodową, co wynikało w głównej mierze z charakteru wiedzy jaką w zakresie istotnym dla rozstrzygnięcia sporu posiadali. Wiedza ta często czerpana była z informacji ustnie przekazywanej im przez pozwaną lub spadkodawcę, często ogólnikowej i nieprecyzyjnej. Z tego też względu dowód z zeznań świadków miał w okolicznościach przedmiotowego sporu w głównej mierze charakter uzupełniający dla dowodu z dokumentów i przesłuchania stron.

Za w przeważającej mierze wiarygodne Sąd uznał zeznania świadków B. W. oraz D. W. słuchanych na okoliczności związane z prowadzeniem przez A. W. (2) i pozwaną wspólnego gospodarstwa oraz rzekomym ponoszeniem przez M. T. nakładów na nabycie majątku przez A. W. (2), jak i na nabycie oraz wyposażenie nieruchomości zakupionej przez spadkodawcę w K., gdyż mieli oni wiedzę bezpośrednio uzyskaną wskutek własnych spostrzeżeń. Zeznania te były spójne i logiczne z pozostałym materiałem dowodowym uznanym przez Sąd za wiarygodny. W szczególności Sąd miał na uwadze, iż świadek B. W. osobiście był obecny przez remoncie nieruchomości w K., stąd miał doskonałą wiedzę na

temat jego rozmiaru i kwestii ponoszenia z tego tytułu kosztów, zaś świadek D. W. z racji dostępu do tej nieruchomości jak i do dokumentów związanych z okolicznościami istotnymi dla rozstrzygnięcia sporu miała wiedzę związaną z finansowaniem zakupu tej nieruchomości, sprzedaży domu R., czy też dochodów osiągniętych przez spadkodawcę.

Zeznania świadków M. S., Z. S., L. G., M. K., P. K. Sąd ocenił jako wiarygodne co do zasady, bowiem były one spójne, logiczne i znalazły potwierdzenie w pozostałym materiale dowodowym uznanym przez Sąd. Zeznania tych świadków stanowiły podstawę dla rekonstrukcji stanu faktycznego sprawy a tym samym i rozstrzygnięcia sporu w niniejszej sprawie, jednakże ich moc i znaczenie były znacznie mniejsze, bowiem świadkowie ci nie mieli precyzyjnej wiedzy odnośnie okoliczności sprawy, czerpiąc ją z opowieści pozwanej i spadkodawcy. Na podstawie zeznań tych świadków Sąd ustalił, iż pozwana i spadkodawca żyli w konkubinacie i związek swój zamierzali zalegalizować, że spadkodawca zakupił nieruchomość w K. w której zamierzali oni wspólnie zamieszkać, że nieruchomość ta była również przez powoda remontowana i urządzania i że uczestniczyła w tym również pozwana dokonując wyboru i zakupu różnych elementów wyposażenia dla tej nieruchomości w tym zakupu drobnych rzeczy takich jak pościel, komoda, obrusy czy firanki.

Zważył jednakże Sąd, iż świadkowie ci nie mieli jednakże wiedzy na temat wysokości tych wydatków, nigdy nie byli w przedmiotowej nieruchomości, jak również nie mieli wiedzy na temat stosunków majątkowych panujących pomiędzy pozwaną i spadkodawcą.

Sąd za wiarygodne jedynie w niewielkim zakresie, tj. dotyczącym pozostawania w konkubinacie oraz udziału pozwanej w urządzaniu nieruchomości w K. oraz dochodów pozwanej i spadkodawcy uznał zeznania świadków E. H. i D. T.. Sąd nie uznał zeznań tych świadków w zakresie łączących pozwaną ze spadkodawcą stosunków majątkowych (D. T.), oraz ponoszenia przez pozwaną nakładów na nieruchomość w K. (D. T. i E. H.), bowiem w tym zakresie zeznania tych świadków nie znalazły potwierdzenia w pozostałym materiale dowodowym uznanym przez Sąd za wiarygodny.

Sąd nie poczynił żadnych ustaleń na podstawie zeznań świadka W. N., albowiem świadek ten miał jedynie marginalną wiedzę na ten okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sporu w przedmiotowej sprawie.

Sąd uznał za wiarygodne przesłuchanie przedstawiciela ustawowego małoletniego powoda M. W., słuchanego na okoliczności podniesione w pozwie i odpowiedzi na pozew. Sąd zważył, iż zeznania ojca powoda były spójne, logiczne i znalazły w istocie w przeważającej mierze oparcie w materiale dowodowym zgromadzonym w toku postępowania.

Sąd nie dał w przeważającej mierze wiary zeznaniom pozwanej M. T. słuchanej w charakterze strony jako niezgodnym z pozostałym zebrany w sprawie materiałem dowodowym. Sąd w szczególności nie dał wiary pozwanej, jakoby prowadziła wraz ze spadkodawcą wspólną gospodarkę finansową i ponosiła nakłady na nieruchomość w K. z własnego majątku oraz nie dał Sąd wiary podawanym przez pozwaną okolicznościom i przyczynie wypłaty środków z rachunku bankowego spadkodawcy. Zeznania pozwanej zostały uznane przez Sąd za wiarygodne w zasadzie jedynie w zakresie okoliczności sprawy o charakterze bezspornym, oraz w takim zakresie, w jakim korespondowały one z zeznaniami świadków i strony powodowej (przedstawiciela ustawowego małoletniego powoda) słuchanego w charakterze strony. W szczególności Sąd nie dał wiary pozwanej, iż współfinansowała remont domu w K. ponosząc nań znaczne nakłady (podana kwota 100.000 zł), jak również, iż osiągając dochód netto około 2.000 EUR i ponosząc koszty życia i utrzymania w Republice Federalnej Niemiec przyczyniała się w znacznym stopniu do zgromadzenia przez spadkodawcę majątku z którego dokonała wypłaty na własny rachunek bankowy.

W ocenie Sądu powództwo w granicach podległych jurysdykcji krajowej zasługiwało na uwzględnienie

Na gruncie przedmiotowej sprawy strona powodowa wywodziła, iż w związku z dokonaną przez pozwaną M. T. w dniu 20 kwietnia 2009 r. i następnym wypłatą z rachunku bankowego spadkodawcy A. W. (2) kwoty łącznie 246.716,42 zł, pozwana uzyskała bezprawnie korzyść majątkową kosztem małoletniego powoda J. W., który jest jedynym spadkobiercą po zmarłym A. W. (2). Na tej podstawie strona powodowa domagała się zasądzenia od pozwanej na jej rzecz ww kwoty wraz z odsetkami od dnia 25 maja 2009 r.

W toku procesu pozwana podjęła linię obrony polegającą na zgłoszeniu zarzutu potrącenia wskazując, iż w trakcie trwania konkubinatu ze spadkodawcą A. W. (2), wspólnie z nim prowadziła gospodarstwo domowe przyczyniając się do poczynienia z własnego majątku nakładów na zakupioną przez spadkodawcę nieruchomość w K., którą odziedziczył mał. powód.

W związku z tym, iż na gruncie przedmiotowej sprawy okolicznością bezsporną w istocie było, iż pozwana w dniu 20 kwietnia 2009 r. w dwie godziny po śmierci spadkodawcy A. W. (2) posługując się otrzymanym pełnomocnictwem dokonała wypłaty z jego rachunku bankowego kwoty 236.531,44 zł, z tytułu którego bank dodatkowo naliczył prowizję w wysokości 65 zł, jak również strona powodowa wykazała, iż pozwana odpowiada za wykonanie w dniu 20 kwietnia 2010 r. z rachunku bankowego spadkodawcy pozwana wypłaty na kwotę 10.000 zł, oraz w dniach 21 kwietnia 2009 r. oraz 20 maja 2009 r. dwóch poleceń zapłaty w kwocie po 59,99 zł - przedmiot sporu w niniejszym postępowaniu koncentrował się na tym, czy powódka:

- poczyniła nakłady finansowe na remont i wyposażenie budynku mieszkalnego na nieruchomości zakupionej w 2008 r. przez spadkodawcę w K., stanowiącej jego własność oraz czy powódka wspólnie ze spadkodawcą lub z własnych źródeł dochodu miała możliwość poczynienia takich nakładów, jak również, czy
- powódka wraz ze spadkodawcą prowadzili wspólne gospodarstwo domowe i czy tym samym powódka miała możliwość z własnych źródeł dochodu poczynienia nakładów na bankowych

co w konsekwencji niwelować miało powstanie po jej stronie bezpodstawnego wzbogacenia kosztem majątku małoletniego powoda.

W ocenie Sądu pozwana, w przeciwieństwie do powoda, nie sprostала obowiązkowi wyrażonemu w art. 6 k.c. i okoliczności mających na celu uzasadnienie podniesionego zarzutu potrącenia a tym samym braku bezpodstawnego wzbogacenia się kosztem małoletniego powoda - nie wykazała. Z zeznań zawnioskowanych świadków wynika, iż pozwana uczestniczyła jedynie w finansowaniu drobnych rzecz takich jak pościel, obrusy, serwis obiadowy czy komoda. Pozwana jednak nie wykazała wartości tych rzeczy czyli kwot jakie wydatkowała w celu ich zakupu.

Legalna definicja bezpodstawnego wzbogacenia została wskazana w art. 405 k.c. Wynika z niego, że kto bez podstawy prawnej uzyskał korzyść majątkową kosztem innej osoby, obowiązany jest do wydania korzyści w naturze, a gdyby to nie było możliwe, do zwrotu jej wartości. Bezpodstawne wzbogacenie jest szczególnym zdarzeniem prawnym w wyniku, którego bez podstawy prawnej powstaje nowa sytuacja, polegająca na wzroście majątku po stronie podmiotu wzbogaconego, kosztem jednoczesnego pogorszenia sytuacji majątkowej osoby zubożonej. Zarówno zubożenie, jak i wzbogacenie wywołane są tą samą przyczyną. Zubożenie i wzbogacenie łączy bowiem wspólna przyczyna, a nie związek przyczynowo - skutkowy pomiędzy nimi, ponieważ wzbogacenie nie jest przyczyną zubożenia, które nie jest jego skutkiem.

Jak więc wynika z powyższego, wzbogacenie w konsekwencji oznacza albo zwiększenie aktywów, albo zmniejszenie pasywów wzbogaconego. Innymi słowy, majątek wzbogaconego powiększa się o coś, o co nie powinien się powiększyć, albo nie pomniejsza się o coś, o co powinien się pomniejszyć. Ze zwiększeniem aktywów będziemy mieli do czynienia wówczas, gdy dojdzie do bezpośredniego przesunięcia majątkowego z majątku zubożonego do majątku wzbogaconego, ale może również polegać na uzyskaniu przez wzbogaconego takich korzyści, które powinny wejść do majątku zubożonego.

W związku z powyższym wyróżnia się w doktrynie następujące przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia: wzbogacenie, zubożenie, wspólna przyczyna wzbogacenia i zubożenia oraz brak podstawy prawnej wzbogacenia

Na gruncie niniejszego postępowania Sąd nie miał żadnych wątpliwości, iż – co do zasady - miało miejsce bezpodstawne wzbogacenie pozwanej względem małoletniego powoda. W ocenie Sądu strona powodowa wykazała przesłanki bezpodstawnego wzbogacenia.

W szczególności w toku postępowania strona powodowa wykazała, iż po stronie pozwanej nastąpiło wzbogacenie, po stronie powodowej zubożenie, zaś u podstawy wzbogacenia pozwanej i stanu zubożenia strony powodowej leżała ta sama przyczyna – wypłata przez pozwaną z rachunku bankowego spadkodawcy kwoty dochodzonej pozwem, przez co kwota ta w wyniku dziedziczenia przez powoda w całości po spadkodawcy – do majątku powoda nie weszła. Nadto storna powodowa wykazała brak podstawy prawnej wzbogacenia pozwanej, bowiem na mocy ostatniej woli spadkodawcy wyrażonej testamentem powołanym do całości spadku po nim był mał. powód J. W., a pozwana dokonując wypłat objętych żądaniem pozwu uzyskała korzyść majątkową kosztem majątku małoletniego powoda z uwagi na treść przepisów art. 922-925 k.c., w świetle których w spadkobierca, a więc mał. powód nabył spadek z chwilą jego otwarcia (art. 925 k.c.), a to z kolei nastąpiło już w chwili śmierci A. W. (2) (art. 924 k.c.), a więc przed wypłatami objętym żądaniem pozwu.

Odpowiedzialność z tytułu bezpodstawnego wzbogacenia obciąża wzbogaconego niezależnie od tego, w wyniku jakiego zdarzenia uzyskał korzyść majątkową. Może ona powstać w wyniku działania wzbogaconego, jak i nawet wbrew jego woli z jego dobrą lub złą wiarą. Może być także rezultatem czynności zubożonego, osób trzecich, a nawet sił przyrody (wyrok SN z dnia 6 grudnia 2005r., I CK 220/05, LEX nr 172188). Na gruncie przedmiotowej sprawy mamy do czynienia z działaniem pozwanej.

Pozwana, w toku postępowania dowodowego, jakie zostało przeprowadzone w niniejszej sprawie początkowo próbowała dowodzić, iż na remont oraz urządzenie domu posadowionego na zakupionej przez spadkodawcę a odziedziczonej na mocy testamentu przez małoletniego powoda nieruchomości w K. poniosła nakłady w wysokości kwoty dochodzonej przez powoda (k. 371), aby następnie podniesiony zarzut ograniczyć do kwoty ok. 100.000 zł (k. 684-684v). Wskutek poczynionych nakładów w jej ocenie doszło do bezpodstawnego wzbogacenia małoletniego powoda o wartość jej nakładów, a tym samym uzasadnionym było zgłoszenie zarzutu potrącenia.

Zgodnie z przepisem art. 498 § 1 k.c., gdy dwie osoby są jednocześnie względem siebie dłużnikami i wierzycielami, każda z nich może potrącić swoją wierzytelność z wierzytelnością drugiej strony, jeżeli przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku, a obie wierzytelności są wymagalne i mogą być dochodzone przed sądem lub przed innym organem państwowym.

Wskutek potrącenia obie wierzytelności umarzają się nawzajem do wysokości wierzytelności niższej (art. 498 § 2 k.c.).

Do niezbędnych przesłanek potrącenia na podstawie art. 498 § 1 k.c. należą:

- istnienie dwóch stosunków prawnych, w których strony są w stosunku do siebie zarówno wierzycielami jak i dłużnikami;
- przedmiotem obu wierzytelności są pieniądze lub rzeczy tej samej jakości oznaczone tylko co do gatunku;
- wymagalność obydwu wierzytelności, które nadto;
- mogą być dochodzone przed sądem lub innym organem państwowym.

Powyższe przesłanki muszą zaistnieć łącznie, w przeciwnym razie wzajemne potrącenie wierzytelności nie będzie mogło nastąpić.

Podkreślenia jednak w tym miejscu wymaga, że to na pozwanej spoczywał ciężar wykazania, z jakich środków zostały poniesione nakłady na remont i wyposażenia domu na nieruchomości stanowiącej własność spadkodawcy (a następnie małoletniego powoda). Taki obowiązek spoczywał na niej zgodnie z naczelną zasadą procesową, wyrażoną w art. 6 k.c., z której wynika, że ciężar dowodu faktu spoczywa na osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne. Niniejszy przepis statuuje zasadę kontradiktoryjności, która charakteryzuje się tym, że to strona jako dysponent procesu zobligowana jest przedstawić materiał dowodowy na potwierdzenie prawdziwości przywoływanych przez

siebie twierdzeń. Powódka niniejszej zasadzie nie sprostала w takim stopniu, aby Sąd mógł uznać jej zarzut za zasadny w takiej wysokości, jak się tego domagała.

W szczególności powódka nie wykazała ani dokumentami prywatnymi ani zeznaniami zaoferowanymi przez siebie świadków, iż poniosła nakłady uzasadniające uwzględnienie jej zarzutu. W pierwszej kolejności Sąd zwraca uwagę, iż w toku postępowania zostało wykazane w świetle zeznań świadków, iż pozwana uczestniczyła w pewnym zakresie w remoncie oraz urządzaniu mieszkania, jednakże za pomocą tego środka dowodowego jak i za pomocą dowodu z zaoferowanych przez pozwaną dokumentów prywatnych (k. 160) nie wynika, jakiej wysokości były to wydatki oraz kto w istocie je finansował. Obowiązki wynikające z art. 6 k.c. sprostала w tym zakresie strona dowodowa wykazując, iż remont i urządzenie domu w (...) wziął na siebie spadkodawca (zeznania świadka B. W., k. 468 który był obecny przy płatnościach spadkodawcy i czynnościach remontu) oraz iż zaciągnął on w tym celu, tj. na zakup i na remont domu kredyt hipoteczny (zeznania świadka D. W.).

Sąd ocenił, iż powołani przez stronę pozwaną świadkowie mieli w gruncie rzeczy wiedzę na ten temat z drugiej ręki, od pozwanej, nadto była to wiedza ogólnikowa pozwalająca w ocenie Sądu jedynie na konstatację, iż udział pozwanej w tym zakresie istniał – co do zasady, będąc jednakże marginalnym w porównaniu do udziału spadkodawcy (wydatki, koszt pracy).

Nadto Sąd mając na uwadze zasady logiki i doświadczenia życiowego, porównując sytuację majątkową pozwanej i spadkodawcy, uwzględniając zarobki pozwanej na poziomie 2.000 EUR oraz wysokość ponoszonych przez nią kosztów związanych z utrzymaniem w Republice Federalnej Niemiec (wynajem mieszkania 600 EUR, koszty żywienia i inne) doszedł do wniosku, iż pozwanej w istocie nie stać było na dokonywanie nakładów na ów nieruchomość w stopniu większym niż marginalny.

W ocenie Sądu powódka nie sprostала nadto regule dowodowej wynikającej z art. 6 k.c. i nie wykazała zaoferowanymi przez siebie środkami dowodowymi, iż w istocie tworzyła wraz z pozwanym wspólne gospodarstwo domowe przyczyniając się swoim majątkiem osobistym do powstania wartości wypłaconej następnie z jego rachunku bankowego w kwocie stanowiącej żądanie pozwu. Okoliczności tej nie potwierdził w istocie żaden ze świadków, nie wynikało to również z żadnego z pozostałych środków dowodowych. Nadto Sąd miał na uwadze, iż świadkowie słuchani w toku postępowania zeznali (B. W., k. oraz D. W., k. 468), a pośrednio potwierdziła to swoimi zeznaniami również pozwana, jak również wynikało to także z dokumentów, iż powód w kwietniu 2009 r. sprzedał nieruchomość w postaci domu w R. przy ul. (...) połowę otrzymanej ceny wpłacił na swój rachunek bankowy na krótko przed śmiercią i wypłatą dokonaną przez pozwaną (dokument, k. 197-197v).

W związku z powyższym Sąd uznał roszczenie małoletniego powoda w zakresie zwrotu kwoty 246.716,42 zł za zasadne, o czym orzekł na podstawie art. 405 k.c. w pkt I sentencji wyroku.

O odsetkach Sąd orzekł na podstawie art. 481 k.c. w zw. z art. 455 k.c. Zgodnie z art. 481 § 1 k.c., jeżeli dłużnik opóźnia się ze spełnieniem świadczenia pieniężnego, wierzyciel może żądać odsetek za czas opóźnienia, chociażby nie poniósł żadnej szkody i chociażby opóźnienie było następstwem okoliczności, za które dłużnik odpowiedzialności nie ponosi. § 2 tego artykułu stanowi, że jeżeli stopa odsetek za opóźnienie nie była z góry oznaczona, należą się odsetki ustawowe. Od dnia 1 stycznia 2016 r. przepis ten stanowi, iż wierzycielowi należą się odsetki za opóźnienie, których wysokość została ustalona w § 2 art. 481 k. c. Niewątpliwym jest, że możliwość liczenia odsetek od kwoty dochodzonego przez powoda roszczenia jest zależna od zgłoszenia żądania zapłaty zgodnie z art. 455 k.c., który stanowi, iż jeżeli termin spełnienia świadczenia nie jest oznaczony ani nie wynika z właściwości zobowiązania, świadczenie powinno być spełnione niezwłocznie po wezwaniu dłużnika do wykonania. Małoletni powód wezwał pozwaną do zwrotu wszelkiego zagarniętego mienia pismem z dnia 12 maja 2009 r., zatem w ocenie Sądu zasadnym było zasądzenie od pozwanej na rzecz mał. powoda odsetek od kwoty 246.716,42 zł od dnia 25 maja 2009 r. w piśmie bowiem z tego dnia pozwana odmówiła zwrotu mienia będącego w jej posiadaniu.

O kosztach sądowych Sąd orzekł na podstawie art. 100 k.p.c., w związku z art. 98 k. p. c. uznając, iż powodowie wygrali proces w 55 % (wartość przedmiotu sporu zgłoszona w pozwie to 448 846,83 zł, zasądzona kwota to 246

726,42 zł) i pozwany winien ponieść koszty niniejszego postępowania tj. kosztów opłaty od pozwu i kosztów zastępstwa procesowego właśnie w takiej wysokości. Na zasądzoną więc w punkcie II wyroku kwotę składają się koszty zastępstwa procesowego w kwocie 3721,90 zł obliczone w oparciu o § 6 pkt 7 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.02, nr 163, poz.1348) w wysokości 55 % oraz kwotę 12 618,65 zł, jaką powodowie uiścili tytułem części opłaty sądowej w wysokości 55 % z kwoty 22943 zł. W punkcie III wyroku Sąd zasądził od powodów na rzecz pozwanej kwotę 3247,65 zł stanowiąca 45 % z należnego pozwanej wynagrodzenia tytułem kosztów zastępstwa procesowego ustalonego w oparciu o § 6 pkt 7 w zw. z § 2 pkt 1 i 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego ustanowionego z urzędu (Dz.U.02, nr 163, poz.1349). Ponadto Sąd nakazał ściągnąć od pozwanego kwotę 3836,44 zł obliczoną na podstawie art. 13 ustawy z dnia 28 lipca 2005r. o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. 05, nr 167, poz. 1398) tytułem kosztów poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa a stanowiących koszty stawiennictwa świadków na rozprawę. Z uwagi na fakt, iż świadkowie powoływani byli na okoliczność związaną ze zwrotem przez pozwaną kwoty w całości zasądzonej w punkcie I wyroku, Sąd w całości powyższymi kosztami obciążył pozwaną zgodnie z art. 102 k. p. c.